

САД нису више у „глобалном рату против терора“, судећи по управо објављеној антитерористичкој стратегији, концизном документу од 16 страна на меморандуму Беле куће, са потписом Барака Обаме. Уместо тога, „рат“ се наставља само против конкретне претње коју представљају Ал Каида, њене филијале и следбеници.

Нова стратегија замењује Бушову из 2006, којој се замера да је била „преширока“ и недовољно фокусирана на то да се порази главна претња Америци оличена у организацији Осаме бин Ладена и њеним регионалним партнерима у Авганистану, Пакистану, Јемену и северној Африци.

У том контексту документ констатује да је ликвидација вође Ал Каиде „стратешки међаш“, али не и крај те терористичке централе нити америчких напора да је потпуно онеспособи и растури.

Обамину стратегију, која се у пракси разрађује још од почетка његовог мандата, образложио је у среду Џон Бренан, његов главни саветник за антитероризам, у 35-минутном излагању на трибини вашингтонског Универзитета „Џон Хопкинс“. Оно што је том приликом прецизирао била је управо „прецизност“ – „ласерски“ удари по терористичким лидерима, уз помоћ нове и све више коришћене технологије „дронova“, беспилотних авиона који се наводе из посебног штаба ЦИА на периферији Вашингтона.

Како то изгледа у пракси управо је потврђено навођеном ракетом из једног „дрона“ која је за мање од 24 сата од окончања великог талибанског препада на познати кабулски хотел ликвидирала другог у командној хијерархији „Хакани мреже“, заједно са неколико сабораца.

Штаб НАТО-а је већ у првим сатима после обрачуна са диверзантима у кабулском „Интерконтиненталу” за суорганизатора, поред талибана, оптужио и ову екстремистичку групацију чије је седиште у Пакистану, што уноси нови елеменат неповерења у већ прилично затегнуте односе између Вашингтона и Исламабада, с обзиром на раније доказе да „Хакани мрежа” ужива заштиту војне обавештајне службе Пакистана.

Акција је изведена на авганистанској страни пограничног подручја, а случајном или неком другом подударношћу, у исто време, неколико хиљада километара јужније, у Сомалији, други „дрон” је за мету имао двојицу лидера локалне филијале Ал Каиде. Резултати овог ракетирања нису међутим предочени.

Сомалија је тако, поред Авганистана, Пакистана, Либије, Ирака и Јемена, постала шеста земља у којој САД користе авионе-роботе за уклањање терористичких вођа.

Ове две акције су биле речита илустрација стратегије која, по речима Џона Бренана, „не захтева глобални рат, али тражи фокус према одређеним регионима”. Обамин саветник је иначе био сасвим директан кад је на једно студентско питање одговорио да се намерно више не користи формулација „глобални рат против терора” – „јер смо у рату са Ал Каидом”.

Док је Бренан говорио у „Џону Хопкинсу”, са друге елитне високошколске установе Америке, из Института за међународне студије Универзитета Браун, обелодањени су налази студије о материјалним и хуманитарним билансима америчких ратова против тероризма покренутих после 11. септембра 2001, спектакуларне диверзије Ал Каиде у Њујорку и Вашингтону.

По тамошњој студији, војне експедиције САД у Авганистану и Ираку, уз пратеће мере заштите које су предузимане другде и код куће, коштале су много више него што се званично износи, а укупни салдо ће надмашити своту која је потрошена за америчко учешће у Другом светском рату!

Док је Конгрес досад одобрио 1,3 билиона (хиљада милијарди) за финансирање два рата који још трају, Институт Браун је у њихов трошковник укључио и камате (пошто се оба финансирају искључиво задуживањем), као и издатке за унутрашње

антитерористичко обезбеђење. Са тим, досадашњи рачун износи између 2,3 и 2,7 билиона.

Пошто се подразумева да ће коштати и привођење крају ратних операција (у Ираку је још 50.000 америчких војника, а повлачење из Авганистана ће бити довршено тек крајем 2014.), као и паре за социјално збрињавање ратних ветерана и инвалида, САД ће све то платити са између 3,7 и 4,4 билиона долара, што је око трећина њеног бруто националног производа.

Рачунице о цени ратова, које показују да је она троструко већа од званичне, изношене су и раније. Једна од најубедљивијих је она коју су 2008. сачинили економисти са Харварда Линда Балас и нобеловац Џозеф Штиглиц, по којима је финансијски биланс америчких ратова у овом веку износио три билиона.

Према подацима Буџетске канцеларије Конгреса, америчко учешће у Другом светском рату коштало је 4,1 билион (у данашњим доларима). Одустајање од „глобалног рата против терора” зато је прећутно признање да његова цена није оправдана и да Америка, чије фискалне прилике нису нимало сјајне, више себи не може да га приушти. Нова антитерористичка стратегија због тога може да се узме и као доказ да је претња Ал Каиде са истим резултатом могла да буде обуздавана и другачије и јефтиније.

Аутор **Милан Мишић**

(Политика)